

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

ILMIY TADQIQOT METODOLOGIYASI
FANI O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta‘lim
Ta‘lim sohasi:	110000 – Ta‘lim
Ta‘lim yo‘nalishi:	70110401 - Ta‘lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (Boshlang‘ich ta‘lim)

Fan/modul kodi ITM1105		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 5	
Fan/modul turi Mutaxassislik		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Ilmiy tadqiqot metodologiyasi	60	90	150	
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni.</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy tadqiqot layoqati, ko'nikmasi va malakasini rivojlantirish, ularni boshlang'ich ta'lim muammolari bo'yicha tadqiqot faoliyatiga tayyorlash hamda pedagogik jarayon muammolarini o'rganish bo'yicha ilmiy malakalarini shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifalarini bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ilmiy tadqiqot nazariyasi, ilmiy-tadqiqot didaktikasi, ilmiy-tadqiqot metodikasi asoslari bo'yicha kasbiy bilim bilan qurollantirish va ularni ilmiy tadqiqotchilik faoliyatga tayyorgarlashdan iborat</p> <p style="text-align: center;">II. Nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p>1-mavzu. "Ilmiy-tadqiqot metodologiyasi" fanining maqsad va vazifalari Ilmiy tadqiqot metodologiyasi tushunchasi. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanining maqsadi. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanining vazifalari.</p> <p style="text-align: center;">2-mavzu. Ilmiy tadqiqot asoslari Pedagogik meros – ilmiy-tadqiqot metodologiyasi asosi sifatida. Ilmiy tadqiqotning me'yoriy omillari. Ilmiy tadqiqot metodologiyasini o'rganish zaruriyati.</p> <p>3-mavzu. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqotchilik faoliyati Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqot ishiga qiziqishi masalasi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqot asoslarini bilish muammosi. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqotchilik ko'nikmasiga ega bo'lishi.</p> <p>4-mavzu. Oliy pedagogik ta'lim jarayonida ilmiy tadqiqot asoslarini o'rganish Ilmiy tadqiqotchilik asoslarini o'quv jarayonida o'rganish. Ilmiy tadqiqot ishi asoslarini Ustoz-shogird an'anasi asosida o'rganish. Ilmiy tadqiqot ishi asoslarini mustaqil o'rganish.</p> <p>5-mavzu. Ilmiy tadqiqotning o'quv jarayoni bilan bog'liq turlari Ilmiy tadqiqotning referat, kurs ishi va taqdimot turlari. Ilmiy tadqiqotning bitiruv malakaviy, o'quv—uslubiy qo'llanma, o'quv qo'llanma va darslik turlari. Ilmiy tadqiqotning tezis, maqola va risola turlari.</p> <p style="text-align: center;">6-mavzu. Ilmiy tadqiqotning asosiy turlari Ilmiy tadqiqotning magistrlik dissertatsiyasi turi. Ilmiy tadqiqotning fanlar bo'yicha dissertatsiyalari turi. Ilmiy tadqiqotning monografiya turi.</p>				

7-mavzu. Ilmiy tadqiqotchilikda ilmiy unvonlar turlari

Ilmiy tadqiqotchilikda katta o'qituvchi va katta ilmiy xodim unvonlari. Ilmiy tadqiqotchilikda dotsent va professor ilmiy unvonlari. Ilmiy tadqiqotchilikda fan arbobi va akademiklik ilmiy unvonlari.

8-mavzu. Ilmiy tadqiqot ishlari shakllari.

Ilmiy tadqiqotning nazariy shakli. Ilmiy tadqiqotning fundamental shakli. Ilmiy tadqiqotning amaliy va innovatsion shakli.

9-mavzu. Ilmiy tadqiqotchilik faoliyatiga kirish metodikasi

Ilmiy tadqiqot mavzusini tanlash va reja tuzish masalasi. Mavzu bo'yicha asosiy va qo'shimcha adabiyotlarni o'rganish hamda tadqiqot konsepsiyasini ishlab chiqish. Mavzuni tadqiq etish va yozma ravishda ifodalash.

10-mavzu. Ilmiy tadqiqotni tayyorlash metodikasi

Ilmiy tadqiqotda ilmiylik va xolislik metodlari. Ilmiy tadqiqotda qiyoslash va tahlil metodlari. Ilmiy tadqiqotda yangilik va hulosalash metodlari.

11-mavzu. Xorijiy mamlakatlar ilmiy tadqiqot metodlari

Xorijiy mamlakatlarda ilmiy tadqiqotchilik faoliyati. Xorijiy mamlakatlar ilmiy tadqiqot ishlarida nazariya va amaliyot uyg'unligi metodlari. Xorijiy mamlakatlar ilmiy tadqiqotchiligida innovatsion va umumbashariy metodlar.

12-mavzu. Ilmiy tadqiqot ishi aprotatsiyasi metodikasi

Ilmiy tadqiqot ishining kafedra yoki bo'limda muhokamasi. Ilmiy tadqiqot ishining asosiy xulosalarini Respublika va xalqaro miqyosdagi ilmiy-amaliy anjumanlarda muhokamalardan o'tkazish tizimi. Ilmiy tadqiqot ishi natijalarini nashr etish, muhokama bayonnomalari va taqrizlarini tayyorlash.

13-mavzu. Dissertatsiya himoyasi metodikasi.

Bitiruv malakaviy ish himoyasi. Magistrlik dissertatsiyasi himoyasi. Falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) dissertatsiyalari himoyasi.

14-mavzu. Rasmiy taqrizchilik faoliyati metodikasi.

Ilmiy tadqiqot ishiga taqriz tayyorlash metodikasi. Taqrizchilik faoliyati metodikasi. Taqrizchi madaniyati metodikasi.

15-mavzu. Ilmiy rahbarlik faoliyati metodikasi

Ilmiy tadqiqot ishlari mavzulari majmuasini tayyorlash. Shogirdni ilmiy faoliyatga ilmiy rahbar yoki ilmiy maslahatchi sifatida o'rgatish. Umumiy ilmiy maslahatchilik faoliyati.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

- 1-mavzu. "Ilmiy-tadqiqot metodologiyasi" fanining maqsad va vazifalarini o'rganish
- 2-mavzu. Ilmiy tadqiqot asoslarini o'zlashtirish
- 3-mavzu. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqotchilik faoliyati
- 4-mavzu. Oliy pedagogik ta'lim jarayonida ilmiy tadqiqot asoslarini o'rganish tizimi
- 5-mavzu. Ilmiy tadqiqotning o'quv jarayoni bilan bog'liq turlari
- 6-mavzu. Ilmiy tadqiqotning ilmiy faoliyat bilan bog'liq asosiy turlari
- 7-mavzu. Ilmiy tadqiqotchilikda ilmiy unvonlar turlari va ularni o'zlashtirish
- 8-mavzu. Ilmiy tadqiqot ishlari shakllarini o'rganish
- 9-mavzu. Ilmiy tadqiqotchilik faoliyatiga kirish
- 10-mavzu. Ilmiy tadqiqotni tayyorlash omillari

- 11-mavzu. Xorijiy mamlakatlar ilmiy tadqiqot metodlarini o'rganish
- 12-mavzu. Ilmiy tadqiqot ishi aprobatsiyasi
- 13-mavzu. Dissertatsiya himoyasi asoslari
- 14-mavzu. Rasmiy taqrizchilik faoliyati
- 15-mavzu. Ilmiy rahbarlik faoliyati

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi tushunchasi va uning mazmuni
2. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanining tadqiqotchilik maqsadi.
3. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi fanining vazifalari tizimi
4. Pedagogik meros – ilmiy-tadqiqot metodologiyasi asosi
5. Ilmiy tadqiqotning me'yoriy omillari
6. Ilmiy tadqiqot metodologiyasini o'rganish
7. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqot ishi
8. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqot asoslarini bilish ko'nikmasi
9. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining ilmiy tadqiqotchilik faoliyati
10. Ilmiy tadqiqotchilik asoslarini o'quv jarayonida o'rganish
11. Ilmiy tadqiqot ishi asoslarini Ustoz-shogird an'anasi asosida o'rganish.
12. Ilmiy tadqiqot ishi asoslarini mustaqil o'rganish omillari
13. Ilmiy tadqiqotning referat, kurs ishi va taqdimot turlari
14. Ilmiy tadqiqotning bitiruv malakaviy, o'quv—uslubiy qo'llanma, o'quv qo'llanma va darslik turlari
15. Ilmiy tadqiqotning tezis, maqola va risola turlari
16. Ilmiy tadqiqotning magistrlik dissertatsiyasi turi
17. Ilmiy tadqiqotning fanlar bo'yicha dissertatsiyalari turi
18. Ilmiy tadqiqotning monografiya turi
19. Ilmiy tadqiqotchilikda katta o'qituvchi va katta ilmiy xodim unvonlari
20. Ilmiy tadqiqotchilikda dotsent va professor ilmiy unvonlari
21. Ilmiy tadqiqotchilikda fan arbobi va akademiklik ilmiy unvonlari
22. Ilmiy tadqiqotning nazariy shakli
23. Ilmiy tadqiqotning fundamental shakli
24. Ilmiy tadqiqotning amaliy va innovatsion shakli
25. Ilmiy tadqiqot mavzusini tanlash va reja tuzish
26. Mavzu bo'yicha asosiy va qo'shimcha adabiyotlarni o'rganish
27. Mavzuni tadqiq etish va yozma ravishda ifodalash.

	<p>28. Ilmiy tadqiqotda ilmiylik va xolislik metodlari. 29. Ilmiy tadqiqotda qiyoslash va tahlil metodlari. 30. Ilmiy tadqiqotda yangilik va hulosalash metodlari. 31. Xorijiy mamlakatlarda ilmiy tadqiqotchilik faoliyati asoslari 32. Xorijiy mamlakatlar ilmiy tadqiqot ishlarida nazariya va amaliyot uyg'unligi metodlari. 33. Xorijiy mamlakatlar ilmiy tadqiqotchiligida innovatsion va umumbashariy metodlar. 34. Ilmiy tadqiqot ishining kafedra yoki bo'limda muhokamasi. 35. Ilmiy tadqiqot ishining asosiy hulosalarini Respublika va xalqaro miqyosdagi ilmiy-amaliy anjumanlarda muhokamalardan o'tkazish tizimi. 36. Ilmiy tadqiqot ishi natijalarini nashr etish, muhokama bayonnomalari va taqrizlarini tayyorlash. 37. Bitiruv malakaviy ish himoyasi. 38. Magistrlik dissertatsiyasi himoyasi. 39. Falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) dissertatsiyalari himoyasi. 40. Ilmiy tadqiqot ishiga taqriz tayyorlash metodikasi. 41. Taqrizchilik faoliyati metodikasi. 42. Taqrizchi madaniyati metodikasi. 43. Ilmiy tadqiqot ishlari mavzulari majmuasini tayyorlash metodikasi 44. Shogirdni ilmiy faoliyatga ilmiy rahbar yoki ilmiy maslahatchi sifatida o'rgatish tizimi 45. Umumiy ilmiy maslahatchilik faoliyati omillari</p>
	<p style="text-align: center;">IV. Ta'lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari tarbiya fani asoslari, tarkibi, ulardan foydalanish bo'yicha yondashuvlarning nazariy, didaktik va metodologik asoslari bo'yicha tushunchalarga ega bo'lishi, ulardan foydalanishning zamonaviy yondashuvlarini bilishi, fanga xos bo'lgan tajribalar majmui ekanligi bo'yicha tasavvurga ega bo'lishi; (bilim) - bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari tarbiyaning nazariy masalalari, ularni o'rganish yondashuvlari, maktabgacha va maktab ta'limi, o'rta maxsus va professional ta'lim, ixtisoslashtirilgan va ijodiy ta'lim hamda oliy pedagogik ta'limda tendensiyalardan foydalanish metodikasi, xorijiy mamlakatlarning ta'lim tizimi tendensiyalari va ularning o'ziga xos xususiyatlari, o'qituvchi faoliyatida ta'lim tendensiyalarining ahamiyati bo'yicha foydalana olishi; (ko'nikma). - uzluksiz ta'limdagi ta'limiy, tarbiyaviy, metodik va texnologik tajribalardan foydalanishning an'anaviy, zamonaviy va innovatsion yondashuvlaridan xabardor bo'lishi, u tarbiya fanini o'rganish bo'yicha individual metodikaga ega bo'lish va o'zning kelgusi faoliyatida ta'lim tendensiyalaridan oqilona foydalanish bo'yicha malakalarga ega bo'lishi kerak.
4.	<p style="text-align: center;">VIII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar;

	<ul style="list-style-type: none"> • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va hiya qilish uchun loyihalar
5.	<p style="text-align: center;">IX. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.</p>
6.	<p style="text-align: center;">X. Asosiy adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tulenova K.J. Ilmiy tadqiqot metodologiyasi Darslik. – Toshkent, 2022. 218-bet. 2. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. Darslik. – Toshkent: “Sano standart”, 2017. –416 bet. 3. Ernazarova G.O., Chudakova V.P., Yakubova M.Y., Oblakulov Sh.D. Kreativ pedagogika asoslari. O'quv qo'llanma. – Toshkent: “Nazokathon ziyo print”, 2023. 170 bet. <p style="text-align: center;">XI. Qo'shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 11 sentyabrdagi “O'zbekiston-2030” strategiyasi to'g'risida”gi Farmoni // www.ziyonet.uz 2. O'zbekiston Respublikasi “Ilm-fan va ilmiy faoliyat to'g'risida”gi Qonuni. // www.lex.uz 3. O'zbekiston Respublikasi “Ta'lim to'g'risida”gi Qonuni. // www.ziyonet.uz 2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 6 iyuldagi 422-sonli “Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida “Tarbiya” fanini bosqichma-bosqich amaliyotga joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida”gi Qarori. // www.Ziyonet.uz 3. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, “O'zbekiston” NMIU, 2017. 29 b. 4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. “O'zbekiston” NMIU, 2017. – 485 b. 6. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning asosiy poydevoridir. –Toshkent, 2021 7. Jumanova F., Avazova S., Jobborova G., Xusnitdinov U. Umumiy pedagogika asoslari. O'quv-uslubiy qo'llanma. –Toshkent, 2020 8. Karimova B.E. Kreativ pedagogika. O'quv qo'llanma. – Toshkent, 2023. 316- bet. 9. Mardonov Sh., Zakirova U. Pedagogika nazariyasi va tarixi. O'quv qo'llanma. – Toshkent. 2021

	<p>10. Sanakulov H., Jumayev M. Umumiy o'rtta ta'lim maktablarida boshlang'ich ta'lim fanlarini o'qitish texnologiyasi. Metodik qo'llanma. – Toshkent, 2023. 252-bet.</p> <p>11. Xurvaliyeva T.L. Pedagogik kasbiy kompetentlik va kreativlik. Darslik. – Toshkent, 2023. 120-bet.</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbalari</p> <p>www.edu.uz – O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va inovatsiyalar vazirligi sayti.</p> <p>www.uzedu.uz – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi sayti.</p> <p>www.cspu.uz – Chirchiq davlat pedagogika universiteti sayti</p> <p>www.ziyonet.uz – O'zbekiston Respublikasi axborot ta'lim tarmog'i</p> <p>www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi</p> <p>www.unilibrary.uz – Oliy ta'lim muassasalarining yagona elektron kutubxona axborot tizimi</p>
7.	<p>Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil “<u>10</u>” <u>08</u> dagi № <u>1</u> - sonli qarori bilan tasdiqlangan</p>
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sul: O.M.Jabborova - CHDPU, “Boshlang'ich ta'lim metodikasi” kafedrasida dotsenti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) A. Karimjonov - CHDPU, “Boshlang'ich ta'lim metodikasi” kafedrasida dotsenti vazifasini bajaruvchi, pedagogika fanlari nomzodi</p>
9.	<p>Taqrizchilar: A.Kuchkinov – Chirchiq davlat pedagogika universiteti dotsenti, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) M.Bozorova – Termiz davlat pedagogika universiteti dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi</p>